



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 334/2021-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Dudíťa a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Martinou Mrázovou, advokátkou, Šoltésovej 20, Bratislava, proti rozhodnutiu prezidentky Slovenskej republiky č. 2233-KPSR z 5. októbra 2020 o odvolaní sťažovateľa z funkcie sudcu takto

### **r o z h o d o l :**

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

#### **Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci**

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 30 ods. 4, čl. 35 ods. 3 a čl. 36 ods. 1 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 21 ods. 1 a čl. 26 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach rozhodnutím prezidentky Slovenskej republiky (ďalej len „prezidentka“) o odvolaní sťažovateľa z funkcie sudcu (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“). Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť, vysloviť, že nemá právne účinky predpokladané čl. 147 ods. 2 písm. b) ústavy, a priznať mu trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že prezidentka v zmysle čl. 102 ods. 1 písm. t), čl. 145 ods. 1 a čl. 147 ods. 2 písm. b) ústavy a podľa § 18 ods. 2 písm. b) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z. z.“) vydala 5. októbra 2020 napadnuté rozhodnutie, teda rozhodnutie o odvolaní z funkcie sudcu [REDAKOVANÉ], sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), a to s prezidentkou (podľa sťažovateľa mylne)

predpokladanými účinkami k 28. októbru 2020, keďže podľa § 18 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. mu dňom doručenia dotknutého rozhodnutia mala zaniknúť funkcia sudcu.

3. Prezidentka vydala napadnuté rozhodnutie na základe rozhodnutia Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“) č. 252/2020 z 22. septembra 2020, ktorého súčasťou bol zoznam sudcov, na ktorom sa nachádzal i sťažovateľ.

4. Sťažovateľ uviedol, že 10. decembra 2020 doručil do kancelárie prezidenta Slovenskej republiky vzdanie sa funkcie sudcu, v ktorom uviedol, že funkcia sudcu mu zaniká uplynutím mesiaca december 2020. Na predmetné vzdanie sa funkcie sudcu nedostal sťažovateľ žiadne vyjadrenie.

## II.

### Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ uviedol, že do 31. decembra 2020 nemal vedomosť o tom, že bol z funkcie sudcu odvolaný. Sťažovateľ vychádzal z vyjadrenia prezidentky, ktoré bolo publikované vo verejne prístupných zdrojoch a z ktorého vyplývalo, že predĺžila výkon funkcie šiestim sudcom, ktorých odvolanie navrhla súdna rada z dôvodu dosiahnutia veku 65 rokov a viac. Ostatným 14 navrhnutým sudcom odoslala odvolací dekrét. Hlava štátu predĺžila výkon funkcie tým sudcom, ktorí vek 65 dovърšili v roku 2020, a tiež tým sudcom, ktorí už dovърšili vek 66 rokov, avšak zároveň sa na svojich súdoch venujú trestnej agende.

6. Sťažovateľ, vychádzajúc z uvedenej publikovanej informácie, vyvodil právny záver, že vzhľadom na vek 65 rokov, ktorý dovърšil v roku 2020, a na to, že sa venuje na najvyššom súde trestnej agende ako predseda senátu, spadá pod kritériá, ktoré boli zverejnené ako kritériá výberu sudcov, ktorí nebudú odvolaní z funkcie napriek návrhu súdnej rady. Sťažovateľ bol preto prekvapený, že sa odvolanie z funkcie sudcu malo týkať aj jeho osoby.

7. Sťažovateľ v tejto súvislosti namieta porušenie svojho práva podľa čl. 36 ods. 1 písm. b) ústavy, a to diskrimináciu pri výbere sudcov zo zoznamu, ktorých prezidentka ponechala vo výkone funkcie sudcu, čím zlepšila ich materiálne, finančné postavenie oproti sťažovateľovi. Sťažovateľ v prípade účinkov odvolania z funkcie zo strany prezidentky k 28. októbru 2020 stratil nárok na 14. plat, stravné a iné benefity súvisiace s výkonom funkcie sudcu. Podľa novelizovaného ustanovenia čl. 146 ods. 2 ústavy s účinnosťou od 1. januára 2021 funkcia sudcovi zaniká posledný deň mesiaca, v ktorom sudca dosiahol vek 67 rokov. Týmto sťažovateľ poukazuje na diskrimináciu vo vzťahu k svojej osobe, a to tým, že úkonom prezidentky bolo jeho postavenie v materiálnej oblasti znevýhodnené, čo výrazne zasiahlo do jeho práv. Diskriminačný prvok v postupe prezidentky spočíva aj v tom, že postavenie sťažovateľa je v nerovnováhe vo vzťahu k tým sudcom/sudkyniam, ktorí dovърšili vek 65 rokov v roku 2020, venujú sa trestnej agende (rovnaké postavenie ako sťažovateľ) a naďalej vykonávajú funkciu sudcu.

8. Sťažovateľ na preukázanie dôvodnosti diskriminácie svojej osoby uviedol mená konkrétnych sudcov, ktorí v roku 2020 dosiahli vek 65, 66, 67, resp. 68 rokov, venujú sa trestnej agende a ich postavenie sudcu buď zaniklo k 31. decembru 2020, alebo sú vo výkone funkcie sudcu aj naďalej.

9. Sťažovateľ doručil 25. januára 2020 (správne 25. januára 2021, pozn.) prezidentke list, v ktorom žiadal potvrdiť zánik svojej funkcie sudcu vzhľadom na skutočnosť, že nedisponuje/nemá doručený odvolávací dekrét prezidentky, poukazujúc na skutočnosť, že jeho adresa trvalého pobytu, a teda

adresa pre doručovanie je s účinnosťou od 26. augusta 2020 [REDAKOVANÉ]. Tento údaj vyplýva z registra obyvateľstva.

10. Sťažovateľ namietal nedoručenie odvolania z funkcie sudcu na adresu svojho trvalého pobytu podľa § 18 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z., podľa ktorého sudcovi funkcia zaniká až dňom, keď mu bolo doručené rozhodnutie o odvolaní. Sťažovateľovi k 31. decembru 2020 nebolo doručené žiadne rozhodnutie prezidentky o jeho odvolaní z funkcie sudcu.

11. Sťažovateľovi až na základe jeho žiadosti z 29. januára 2021 bolo doručené vyjadrenie kancelárie prezidentky a v jeho prílohe bola zaslaná aj fotokópia odvolacieho dekrétu, z ktorého sťažovateľ zistil, že jeho odvolanie z funkcie sudcu bolo datované 5. októbra 2020, expedované 5. októbra 2020, avšak bez preukázania, že nastala údajná fikcia doručenia 28. októbra 2020. Sťažovateľ namieta, že v prípade doručovania dotknutej zásielky na adresu [REDAKOVANÉ], nemohla nastať fikcia doručenia, ako uvádza kancelária prezidentky, z dôvodu, že sťažovateľ na adrese [REDAKOVANÉ], nemá svoje trvalé bydlisko a nezdržiava sa tam, nemá ani menom a priezviskom označenú poštovú schránku.

12. Sťažovateľ sa o odvolaní z funkcie sudcu dozvedel až 28. januára 2021, keď bol odovzdať kanceláriu, vysporiadať personálne záležitosti s tým, že ich vysporiadava z dôvodu zániku jeho funkcie z titulu vzdania sa funkcie k 31. decembru 2020. Sťažovateľ bol preto nemilo prekvapený tvrdením, ktoré je obsahom listu kancelárie prezidentky z 9. februára 2021, v ktorého závere sa uvádzajú slová „zo strany NSSR malo údajne byť s osobou sťažovateľa vysporiadané všetko (čo všetko) dňom 28.10.2020“. Tomuto tvrdeniu stojí v protiklade realita, a to odovzdanie kancelárie, personálnych vecí až 28. januára 2021.

13. Skutkové okolnosti tejto veci podľa názoru sťažovateľa jednoznačne naznačujú, že napadnuté rozhodnutie je poznačené svojvôľou a arbitrárnosťou. Svojvoľné rozhodnutie prezidentky narušuje nezávislosť justície, a preto by malo byť ústavným súdom zrušené tak, aby sa do budúcnosti stanovili transparentné pravidlá a dôvody, na ktorých základe bude prezident Slovenskej republiky uplatňovať právomoc odvolávať sudcov z funkcie po dovŕšení veku 65 rokov.

14. Z uvedených dôvodov napadnutým rozhodnutím došlo k porušeniu čl. 30 ods. 4 ústavy v spojení s právom podľa čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, keďže právo na prístup k verejnej funkcii v sebe zahŕňa i právo na pôsobenie vo verejnej funkcii (m. m. III. ÚS 79/04), a teda i právo na ukončenie funkcie výlučne z dôvodov predpokladaných právnym poriadkom a hlavne pri dodržaní postupu v zmysle právneho poriadku.

15. Sťažovateľ poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 298/2015 v kontexte diskriminačného postupu prezidentky, ktorý zvolila pri svojvoľnom výbere mien sudcov, ktorých odvolala z výkonu funkcie, a tiež na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 25. septembra 2018 vo veci č. 76639/11 – Denisov proti Ukrajine, v ktorom ESLP konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, avšak nie čl. 8 dohovoru.

16. Sťažovateľ ďalej namieta porušenie svojho práva na súkromný život podľa čl. 8 dohovoru a, prihliadajúc na matériu týchto práv, i porušenie čl. 30 ods. 4, čl. 35 ods. 3, čl. 36 ods. 1 písm. b) ústavy, čl. 24 ods. 4 a čl. 26 ods. 3 listiny. Aj ESLP opakovane judikoval, že pod právo na súkromný život možno zaradiť množstvo aspektov, napr. právo utvárať a rozvíjať vzťahy s inými ľudskými bytosťami a okolitým svetom, ochrana dobrej povesti atď. Hoci čl. 8 dohovoru

neobsahuje právo na zamestnanie alebo výber povolania, pri výkone zamestnania osoba prichádza do styku so svojim okolím, v ktorom má príležitosť vytvárať a udržiavať vzťahy. Právo na súkromný život teda môže byť bezpochyby dotknuté i odvolaním sťažovateľa z funkcie sudcu.

17. V neposlednom rade došlo i k závažnej ujme na povesti sťažovateľa. Sťažovateľ sa počas svojej profesijnej kariéry venoval trestnému právu a ku dňu ukončenia funkcie vykonával funkciu predsedu senátu najvyššieho súdu. Svoje odvolanie vníma negatívne v snahe „zbaviť sa jeho osoby“. Týmto považuje odvolanie za závažnú ujmu na svojej povesti, najmä vo vzťahu ku kolegom súdov nižšieho stupňa, ktorých rozhodnutia preskúmaval v rámci rozvrhu práce ako nadriadený súd.

18. Sťažovateľ považuje za legálny a legitímny výlučne jeho úkon vzdania sa funkcie sudcu, ktorý bol doručený do kancelárie prezidentky 10. decembra 2020 a na vedomie predsedovi najvyššieho súdu 15. decembra 2020.

### III.

#### Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

19. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva sťažovateľa na prístup k voleným a iným verejným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 ústavy a podľa čl. 21 ods. 1 listiny, práva na prácu podľa čl. 35 ods. 3 ústavy a podľa čl. 26 ods. 3 listiny, práva na ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania a diskriminácii v zamestnaní podľa čl. 36 ods. 1 písm. b) ústavy, práva na súkromie podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach rozhodnutím prezidentky o odvolaní sťažovateľa z funkcie sudcu.

20. Ústavný súd konštatuje, že právo na prístup k voleným a iným verejným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 ústavy zahŕňa aj právo volené a iné verejné funkcie nerušene vykonávať vrátane práva na ochranu pred protiprávnym zbavením funkcie. Takouto funkciou je nepochybne aj funkcia sudcu. Sudca je súčasťou súdnej moci, ktorá je podľa princípu delby moci nezávislá od moci zákonodarnej a výkonnej. Zásada neodvolateľnosti sudcu je jednou z brzd a protiváh, ktorou je garantované oddelenie moci súdnej od moci zákonodarnej a predovšetkým výkonnej (obdobne judikatúra Ústavného súdu Českej republiky, napr. PL. ÚS 18/06, III. ÚS 1076/07). Podľa čl. 147 ústavy možno sudcu proti jeho vôli z funkcie odvolať len výnimočne, a to len z taxatívne uvedených dôvodov. Zatiaľ čo dôvody vymenované v čl. 147 ods. 1 ústavy sú natoľko závažné, že prezident má na ich právnom základe povinnosť sudcu odvolať, dôvody uvedené v čl. 147 ods. 2 ústavy umožňujú prezidentovi rozhodnúť na základe svojej úvahy, či sudcu z funkcie odvolať (III. ÚS 62/2011).

21. Ústava v čl. 146 upravuje dobrovoľný zánik sudcovskej funkcie jednostranným písomným právnym úkonom sudcu. V zmysle čl. 146 ústavy účinného do 31. decembra 2020 sudca sa môže svojej funkcii vzdať písomným oznámením prezidentovi Slovenskej republiky. Jeho funkcia v takom prípade zaniká uplynutím kalendárneho mesiaca, v ktorom bolo písomné oznámenie o vzdaní sa funkcie doručené.

22. V sťažovateľovom prípade súdna rada navrhla prezidentke odvolanie sťažovateľa z funkcie sudcu uznesením č. 252/2020 z 22. septembra 2020 z dôvodu dovŕšenia 65 rokov veku a prezidentka tento návrh akceptovala tak, že listom č. 2233-KPSR z 5. októbra 2020 sťažovateľa

z funkcie sudcu odvolala (čím malo dôjsť podľa prezidentky k zániku funkcie sudcu k 28. októbru 2020). Následne v liste z 10. decembra 2020 adresovanom prezidentke sa sťažovateľ sám vzdal funkcie sudcu, ktorá mu mala podľa jeho názoru zaniknúť uplynutím mesiaca december 2020.

23. Ústavný súd na úvod posúdenia ústavnej sťažnosti musel určiť východiskový bod svojich úvah. Bolo to potrebné aj preto, lebo ústavná sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu prezidentky o odvolaní sťažovateľa z funkcie sudcu (ako diskriminačnému v súvislostiach zásahu aj do ďalších označených práv a so sprievodným efektom platovej straty sťažovateľa), pričom však zároveň tvrdí, že funkcia sudcu u jeho osoby zanikla nie odvolaním prezidentkou, ale až neskorším vzdaním sa tejto funkcie samotným sťažovateľom.

24. V tomto kontexte, zohľadniac povinnosť (a zároveň bremeno) tvrdenia sťažovateľa vo vzťahu k podstatným skutkovým okolnostiam tvoriacim podklad pre vyhovie ústavnej sťažnosti, vychádzal ústavný súd z primárneho tvrdenia sťažovateľa, že písomné rozhodnutie prezidentky o jeho odvolaní z funkcie sudcu nebolo sťažovateľovi doručené, keďže mu bolo doručované na adresu (evidenčne aj fakticky) neaktuálnu už v čase vydania dotknutého rozhodnutia.

25. Z toho potom rezultuje záver, že (ako dôvodí aj sťažovateľ) funkcia sudcu u jeho osoby nezanikla dňom doručenia písomného rozhodnutia prezidentky o jeho odvolaní z tejto funkcie (§ 18 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z.), ale až vzdaním sa funkcie sudcu sťažovateľom, z časového hľadiska (v zmysle čl. 146 ods. 1 ústavy) uplynutím kalendárneho mesiaca december 2020.

26. Vychádzajúc z uvedenej premisy, rozhodnutím prezidentky o odvolaní sťažovateľa z funkcie sudcu nemohol byť spôsobený diskriminačný ani iný zásah do ním označených práv, keďže sa funkcie sudcu s právnymi účinkami zániku tejto funkcie vzdal sám. V opačnom vyjadrení by k porušeniu sťažovateľom označených práv prezidentkou mohlo dôjsť len v prípade, ak by prezidentka sťažovateľa (podľa jeho záverov diskriminačne) odvolala z funkcie sudcu. Opäť samotný sťažovateľ pritom predostiera ústavnému súdu prvú z oboch popísaných alternatív, ktorá je vo vzťahu k jeho odvolaniu z funkcie sudcu prezidentkou negatívna (popiera ho). Ak funkcia sudcu u sťažovateľa zanikla jeho vzdaním sa uvedenej funkcie uplynutím kalendárneho mesiaca december 2020, do tohto momentu nedoručené rozhodnutie prezidentky o odvolaní sťažovateľa z funkcie sudcu už stratilo spôsobilosť vyvolať účinky, ku ktorým smerovalo, teda vyvolať u sťažovateľa zánik (už zaniknutej) funkcie sudcu. K tomu možno len dodatkovy poznamenať, že v posudzovaných súvislostiach nemôže byť vyslovené porušenie práv sťažovateľa, ktoré by bolo založené na trestnoprávnej koncepcii zodpovednosti za pokus úmyselného trestného činu podľa § 14 Trestného zákona – v intenciách posúdenia ústavnej sťažnosti je relevantná len buď priama príčinná súvislosť vyvolávajúca odvolanie sťažovateľa z funkcie sudcu prezidentkou (napadnutým rozhodnutím), alebo (naopak) jej absencia. Ak absentuje odvolanie sťažovateľa z funkcie sudcu prezidentkou, nemôže byť takým spôsobom vyvolané porušenie jeho práv.

27. Inými slovami, ak mienil sťažovateľ dosiahnuť to, čo žiadal, mal tvrdiť niečo iné, než tvrdil. Nemôže teda tvrdiť, že z funkcie sudcu nebol odvolaný prezidentkou, lebo sa jej (dobrovoľne a dokonca bez vedomosti o napadnutom rozhodnutí v čase jeho vydania) vzdal sám, a oproti tomu zároveň tvrdiť, že bolo odvolaním z funkcie sudcu prezidentkou zasiahnuté do jeho práv.

28. Pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozhodnutím prezidentky o odvolaní sťažovateľa z funkcie sudcu a sťažovateľom označenými základnými právami podľa čl. 30 ods. 4,

čl. 35 ods. 3, čl. 36 ods. 1 písm. b) ústavy a podľa čl. 21 ods. 1, čl. 26 ods. 3 listiny, ako aj právom sťažovateľa podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, ktorá by vyvolávala možnosť vysloviť porušenie týchto práv po prijatí veci na ďalšie konanie, preto neostávalo ústavnému súdu iné, ako ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre zjavnú neopodstatnenosť.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 22. júna 2021**

**Libor Duľa**  
**predseda senátu**